

Насоки

за определяне на критериите за оценяване на извънредните случаи, в които институциите превишават максималните размери на големите експозиции по член 395, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 575/2013, и срока и мерките за възобновяване на спазването по член 396, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 575/2013

1. Спазване на насоките и задължения за докладване

Статут на настоящите насоки

1. Настоящият документ съдържа насоки, издадени съгласно член 16 от Регламент (ЕС) № 1093/2010¹. Съгласно член 16, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 1093/2010 компетентните органи и финансовите институции полагат всички усилия за спазване на насоките.
2. В насоките е представено становището на Европейския банков орган (ЕБО) за подходящите надзорни практики в Европейската система за финансов надзор или за това как следва да се прилага правото на Съюза в дадена област. Компетентните органи, както са определени в член 4, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 1093/2010, за които се отнасят тези насоки, трябва да ги спазват, като ги включат в практиките си по подходящ начин (напр. като изменят правната си рамка или надзорните си процеси), включително когато насоките са предназначени основно за институциите.

Изисквания за докладване

3. Съгласно член 16, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 1093/2010 в срок до (03.01.2022) компетентните органи трябва да уведомят ЕБО дали спазват или възнамеряват да спазват настоящите насоки, а в противен случай — да изложат причините за неспазването им. Ако в посочения срок не постъпи уведомление, ЕБО ще счита, че компетентните органи не спазват насоките. Уведомленията следва да се изпратят чрез подаване на формуляра, наличен на уебсайта на ЕБО на адрес compliance@eba.europa.eu със следното позоваване „EBA/GL/2021/09“. Уведомленията трябва да се подават от лица, имащи подходящи правомощия да отчитат спазване от името на техните компетентни органи. Всяка промяна в статута на спазването също трябва да се докладва пред ЕБО.
4. Уведомленията се публикуват на уебсайта на ЕБО в съответствие с член 16, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 1093/2010.

---

¹ Регламент (ЕС) № 1093/2010 на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2010 г. за създаване на Европейски надзорен орган (Европейски банков орган), за изменение на Решение № 716/2009/ЕО и за отмяна на Решение 2009/78/ЕО на Комисията (ОВ L 331, 15.12.2010 г., стр. 12).

2. Предмет, обхват и определения

Предмет

5. Съгласно правомощията, предвидени в член 396, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 575/2013, в настоящите насоки се определят критериите, които компетентните органи следва да използват, за да оценяват извънредните случаи, посочени в член 396, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 575/2013 и в които компетентен орган разрешава на институцията да превишава максималните размери, определени в член 395, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 575/2013. В настоящите насоки са изложени също критериите, които компетентните органи следва да използват, за да определят подходящия срок, в който дадена институция следва да възобнови спазването на максималните размери на големите експозиции по член 395, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 575/2013, и мерките, които трябва да се предприемат, за да се гарантира своевременното възобновяване на спазването на тези максимални размери.
6. Освен това в настоящите насоки се посочва допълнителна информация, която следва да бъде предоставена на компетентния орган, когато се докладва превишение на максимален размер на голяма експозиция в съответствие с член 396, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 575/2013.

Обхват на прилагане

7. Настоящите насоки се прилагат във връзка с извършването от компетентните органи оценяване на извънредните случаи, посочени в член 396, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 575/2013. Те се прилагат и по отношение на начина, по който компетентните органи могат да определят срока, считан за подходящ за възобновяване на спазването, и мерките, които трябва да се предприемат, за да се гарантира своевременното възобновяване на спазването от страна на институцията, включително представяне на план за спазване.
8. Настоящите насоки не се прилагат в случаите, посочени в член 395, параграф 5 от Регламент (ЕС) № 575/2013, стига институцията да изпълнява предвидените в същата разпоредба условия.

Адресати

9. Настоящите насоки са предназначени за компетентните органи, както са определени в член 4, параграф 2, подточка i) от Регламент (ЕС) № 1093/2010, и за финансовите институции, както са определени в член 4, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 1093/2010.

Определения

10. Освен ако не е посочено друго, термините, използвани и определени в Регламент (ЕС) № 575/2013 и Директива 2013/36/ЕС, имат същото значение в насоките.

3. Въвеждане

Дата на прилагане

11. Настоящите насоки се прилагат от 1 януари 2022 г.

4. Извънредни случаи на превишения на максималните размери на големите експозиции, срок и мерки за възобновяване на спазването

---

12. Въз основа на информацията, предоставена при докладване на превишение на максималните размери на големите експозиции по член 395, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 575/2013, посочената в раздел 4.2 информация и друга информация, която е на разположение на компетентния орган, този орган следва да извърши оценка въз основа на критериите, посочени в раздел 4.1 от настоящите насоки.
13. Компетентният орган следва да уведоми институцията за срока, който се дава за отстраняване на превишението на максималните размери по член 395, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 575/2013, след като е оценил подходящия срок в съответствие с раздел 4.3 от настоящите насоки.

4.1 Критерии за определяне на извънредните случаи, посочени в член 396, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 575/2013

14. Превишение на максималните размери, посочени в член 395, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 575/2013, следва винаги да се счита за извънреден случай.
15. За да оцени ситуация, в която институция е превишила максималните размери по член 395, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 575/2013, компетентният орган следва да направи оценка най-малко на следните аспекти:
  - а. честота и брой на превишенията;
  - б. предвидимост на превишението;
  - в. причини извън контрола на институцията, които са довели до неспособност за предотвратяване на превишението.

Честота и брой на превишенията

16. Компетентният орган следва да оцени дали превишението на максималните размери по член 395, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 575/2013 от страна на институцията е рядко събитие. При оценката следва да се вземат под внимание евентуални предишни превишения от страна на институцията поради същата причина, вследствие на същото събитие или във връзка със същия клиент или група от свързани клиенти.
17. Ако институция докладва второ превишение през последните 12 месеца, което засяга същия клиент или група от свързани клиенти като първото превишение, компетентният орган може да реши, че събитието не може да се определи като рядко. По същия начин,

ако институцията докладва второ превишение през последните 12 месеца, което е със същия произход като първото превишение, компетентният орган може да реши, че събитието не може да се определи като рядко.

18. Ако през последните 12 месеца институцията вече е докладвала две превишения на максималните размери на големите експозиции, които засягат различен клиент или група от свързани клиенти, дължат се на различни причини или са предизвикани от различно събитие, компетентният орган може да реши, че всяко следващо превишение (или превишения), макар и несвързано, не може да се определи като рядко събитие.

Предвидимост на превишението

19. Компетентният орган следва да оцени дали превишението е можело да се предвиди, ако институцията е приложила подходящо и ефективно управление на риска в съответствие със задълженията си по член 393 от Регламент (ЕС) № 575/2013 и Насоките на ЕБО относно вътрешното управление.²
20. Компетентният орган следва да разгледа и въпроса дали институцията е можела да бъде в състояние да предвиди превишението чрез използване на налична информация.
21. В случаите, в които възникнат идентични или подобни превишения при други институции, които биха могли да се считат за предизвикани от същата причина, компетентният орган може да направи заключение, че превишението е предизвикано от непредвидимо събитие.

Причини извън контрола на институцията, попречили за предотвратяване на превишението

22. Компетентният орган следва да оцени дали превишението е било предизвикано от причини извън контрола на институцията. Такова допускане би могло да се направи най-малко в следните случаи:
- а. неочаквано и съществено намаление на собствения капитал на институцията, включително поради въздействието на значими събития, свързани с операционния риск, като например външна измама, природно бедствие или пандемия, които не са свързани с неправилно функциониране на механизмите за вътрешен контрол на институцията;
  - б. в случаите, в които (изцяло или частично) освободена експозиция престане да отговаря на условията за такова освобождаване поради решение на трета страна, което не е можело да бъде предвидено или предотвратено от институцията;
  - в. съдебно или административно решение, което води до различно тълкуване на приложимата регулаторна рамка в областта на големите експозиции, при което институцията не е разполагала с достатъчно време да го изпълни, така че да предотврати превишение на максималните размери по член 395, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 575/2013;

---

² Насоки на ЕБО относно вътрешното управление EBA/GL/2021/05.

г. сливането на контрагенти/клиенти или придобиванията между контрагенти/клиенти, но само в случаите, в които институцията не е знаела или не е можела да предвиди това сливане или придобиване, така че да предотврати превишение.

23. Превишение, предизвикано от неправилно прилагане или погрешно тълкуване на рамката в областта на големите експозиции, по принцип не следва да се счита за причина извън контрола на институцията.
24. По принцип, ако компетентният орган направи заключение, че превишението не отговаря на посочените в настоящия раздел критерии, той не следва да дава срок, по-дълъг от три месеца, за възстановяване на спазването на максималните размери на големите експозиции.

4.2 Информация, която следва да се предостави на компетентния орган в случай на превишение на максималните размери на големите експозиции

25. Когато докладва стойността на експозицията, превишаваща максималните размери на големите експозиции по член 395, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 575/2013 в съответствие с член 396, параграф 1 от същия регламент, и за да улесни оценяването ѝ от страна на компетентния орган, институцията следва незабавно да предостави най-малко следната информация:
- а. размера и мащаба на превишението спрямо капитала от първи ред;
  - б. наименованието на съответния клиент и когато е приложимо — наименованието на групата от съответните свързани клиенти;
  - в. дата на възникване на превишението;
  - г. описание на наличното обезпечение (дори да не отговаря на условията за редуциране на кредитния риск), ако има такова;
  - д. подробно обяснение на причините за превишението;
  - е. вече изпълнени или планирани корективни действия; и
  - ж. очакван срок, необходим за възобновяване на спазването на максималните размери на големите експозиции.
26. Компетентният орган следва да поиска допълнителна информация и обяснения, ако счита, че предоставената информация не е достатъчно подробна, за да може да се извърши задълбочена оценка на специфичните обстоятелства на превишението.

4.3 Критерии за определяне на подходящия срок за възобновяване на спазването на максималните размери по член 395, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 575/2013

27. След оценяването на превишението, докладвано от институцията в съответствие с раздел 4.2 от настоящите насоки, компетентният орган следва да реши какъв е подходящият срок за възобновяване на спазването на максималните размери по член 395, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 575/2013.
28. Компетентен орган не следва да дава на институция срок за отстраняване на превишение, по-дълъг от три месеца, ако направи заключение, че превишението не е еднократно, или когато мащабът му има потенциал да окаже съществено въздействие върху финансовото състояние на институцията.
29. В случаите, в които компетентен орган реши да даде на институция срок, по-дълъг от три месеца, за отстраняване на превишението и възобновяване на спазването на максималните размери, определени в член 395, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 575/2013, срокът, който се счита за подходящ от компетентния орган, следва да бъде съизмерим с бързо възстановяване на спазването на максималните размери.
30. При всички случаи срокът за възобновяване на спазването не трябва да бъде по-дълъг от една година. По изключение, когато конкретните обстоятелства на превишението и мерките в плана за спазване, посочен в раздел 4.4, обосновават друго, компетентният орган може да даде срок, по-дълъг от една година за отстраняване на превишението. Такива случаи обаче следва да са изключение.
31. За да реши какъв е подходящият срок за възобновяване на спазването, компетентният орган следва да вземе под внимание в оценката най-малко следните елементи:
  - а. минали превишения на институцията;
  - б. бързина на уведомяването за превишението;
  - в. причина или причини за превишението;
  - г. системно естество, сложност и мащаб на превишението;
  - д. възможно въздействие върху цялостното финансово състояние на институцията;
  - е. обща концентрация на риск в банковия портфейл на институцията по различни контрагенти;
  - ж. вид на клиента или групата от свързани клиенти и тяхната кредитоспособност;
  - з. вече приложени мерки за отстраняване на превишението.

Минали превишения на институцията

32. Компетентният орган следва да вземе под внимание всякакви предишни превишения на институцията и обхвата на приетите мерки за възобновяване на спазването в тези случаи. При повтарящи се превишения компетентният орган следва да оцени по-специално дали

новото превишение се дължи на същата причина като причините, установени в предишни случаи.

Бързина на уведомяването за превишението или корективни действия за възобновяване на спазването

33. Ако институция неправомерно забави уведомяването за превишение, компетентният орган може да разгледа възможността да даде на институцията по-кратък срок за възобновяване на спазването.

Причина или причини, или повтарящо се естество, сложност и мащаб на превишението

34. Компетентният орган следва да оцени причините за превишението, както и моментната и бъдещата същественост на потенциалното въздействие върху институцията.

35. Когато причините за превишението са сложни, компетентният орган може да има нужда от допълнителна информация и да изиска такава.

Цялостно финансово състояние на институцията

36. Компетентният орган следва да вземе под внимание дали спазването на регулаторните капиталови изисквания (съотношение на базовия собствен капитал от първи ред, съотношение на капитала от първи ред, съотношение на обща капиталова адекватност) от страна на институцията е достатъчно над минималното ниво.

Обща концентрация на риск в банковия портфейл на институцията по различни контрагенти

37. Компетентният орган следва да вземе под внимание адекватността на практиките за управление на риска на институцията и нейния подход към диверсификацията.

Вид на клиента и неговата кредитоспособност

38. Компетентният орган следва да вземе под внимание вида на контрагента и неговата кредитоспособност. Той следва да оцени дали евентуалното неизпълнение на съответния клиент или група от свързани клиенти, ако са налични, и възникващата вследствие на това загуба имат потенциала да намалят съотношенията на регулаторния капитал така, че те да спаднат под минималните изисквания.

Вече приложени мерки за отстраняване на превишението

39. Компетентният орган следва да вземе под внимание мерките, които институцията вече е приложила, по-специално с оглед на факта, че някои от тези мерки може в крайна сметка да улеснят бързото възобновяване на спазването.

4.4 Мерки, които трябва да се предприемат, за да се гарантира своевременното възобновяване на спазването от страна на институцията на максималните размери по член 395, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 575/2013

40. Когато компетентен орган е дал на институция срок, по-дълъг от три месеца, за възобновяване на спазването на максималните размери по член 395, параграф 1 от

Регламент (ЕС) № 575/2013, институцията представя план за спазване с цел навременно възобновяване на спазването.

41. Планът за спазване следва да включва най-малко следното:
  - а. мерки за намаляване на съответната експозиция или експозиции;
  - б. мерки за увеличаване на собствения капитал на институцията, когато е необходимо;
  - в. мерки за укрепване на вътрешните процедури за управление и контрол на рисковете;
  - г. всички необходими изменения в политиката на институцията за нормативно съответствие;
  - д. подходящи процедури за гарантиране на своевременното прилагане на мерките;
и
  - е. подробен график за прилагане на мерките, включително предвидената дата за възобновяване на спазването.
42. Мерките, предложени от дадена институция, следва да включват описание на евентуалните предвидими рискове или пречки пред ефективното и своевременно изпълнение на плана за спазване.
43. Компетентният орган следва да оцени доколко мерките са подходящи, достатъчни и осъществими, за да се гарантира своевременно, стабилно и непрекъснато възобновяване на спазването, както и дали подробният график е подходящ и постижим.
44. Ако компетентният орган има някакви съществени притеснения по отношение на мерките, той следва своевременно да уведоми институцията.
45. Институцията следва да уведоми компетентния орган незабавно, в случай че някои от предвидените мерки не могат да бъдат изпълнени според плана. Компетентният орган следва да наблюдава отблизо изпълнението на мерките, за да се увери, че възобновяването на спазването се осъществява ефективно и своевременно. Той следва да наблюдава по-специално дали различните междинни цели се постигат изцяло. Ако институцията не успее да изпълни някоя е от тези междинни цели, компетентният орган следва да изиска от нея да се справи по подходящ начин тези неуспехи.
46. Честотата и интензивността на наблюдението от страна на компетентния орган следва да са адекватни и пропорционални спрямо причината и мащаба на превишението, неговото потенциално въздействие върху институцията и особеностите на плана за спазване и предприетите мерки през периоди с продължителност по-малка от три месеца. Компетентният орган следва да вземе под внимание и развитието на съответната експозиция или експозиции въз основа на редовна информация, предоставяна от институцията. Ако е необходимо, компетентният орган следва да поиска допълнителна информация.

47. Компетентният орган следва да реши и да съобщи дали институцията следва да извърши вътрешен или външен одит относно процедурите за вътрешен контрол и управление на риска, чиито резултати следва да се съобщят както на ръководния орган на институцията, така и на компетентния орган.
48. Компетентният орган следва да разполага със стандартна и документирана процедура с ясни инструкции, в които да се описват необходимите стъпки за наблюдение дали институциите, които са уведомили за превишение, възобновяват своевременно спазването.
49. В съответствие с Насоките на ЕБО относно вътрешното управление, институциите следва да гарантират, че техният ръководен орган наблюдава и упражнява контрол над изпълнението на предприетите мерки, което гарантира надлежно и своевременно възобновяване на спазването на максималните размери по член 395, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 575/2013.